

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 8. dubna 1998 č. 236

o Prioritách a postupu vlády při prosazování rovnosti mužů a žen

V l á d a

I. s c h v a l u j e Priority a postupy vlády při prosazování rovnosti mužů a žen uvedené v části III. předloženého materiálu upravené podle připomínek vlády;

II. u k l á d á

1. členům vlády a předsedovi Českého statistického úřadu zabezpečit plnění opatření podle bodu I tohoto usnesení,

2. ministru práce a sociálních věcí zpracovat a vládě do 30. dubna 1999 předložit souhrnnou zprávu o plnění opatření podle bodu I a II/1 tohoto usnesení.

Provedou:

členové vlády,
předseda Českého
statistického úřadu

Předseda vlády

Ing. Josef T o š o v s k ý , v. r.

III.

Priority a postupy vlády při prosazování rovnosti mužů a žen

1. Prosazování principu rovnosti mužů a žen jako součást politiky vlády

Rovnost občanů bez ohledu na pohlaví je součástí základních principů demokratické společnosti. Účinné působení tohoto principu předpokládá jeho precizní právní zakotvení, právní vědomí o jeho podstatě a jeho důsledné každodenní individuální prosazování. Vláda může svou politikou významně přispět k naplnění každého z uvedených předpokladů. Kromě přijímání cílených opatření ovlivňuje průběžně veřejnost svými každodenními postoji a projevy své činnosti, kterými dává najevo vlastní míru odhodlání podílet se na odstraňování stereotypů v nazírání na roli žen ve společnosti i v rodině.

Opatření :

1.1. V rámci své mediální politiky zdůrazňovat princip rovného postavení mužů a žen a informovat o opatřeních přispívajících k jeho zabezpečování.

Odpovídají : členové vlády
Termín : průběžně

1.2. Podporovat výběr vhodných kandidátek do funkcí ve vládních orgánech a na vedoucí místa jak v ministerstvech, tak i v jimi řízených správních úřadech a institucích.

Odpovídá : členové vlády
Termín : průběžně

1.3. Při jednání Rady hospodářské a sociální dohody prosazovat zásadu rovného postavení mužů a žen, zejména v otázkách odměňování a pracovních podmínek.

Odpovídají : zástupci vlády v Radě
hospodářské a sociální dohody
Termín : průběžně

1.4. Zabezpečit, aby jednotlivá ministerstva a správní úřady v rámci svých kompetencí navazovaly, případně rozšiřovaly spolupráci s nevládními organizacemi zabývajícími se otázkami, které se týkají žen, resp. rovnosti žen a mužů. Součástí této spolupráce může být i oprávnění vyžadovat stanoviska k připravovaným právním předpisům nebo jiným zásadním rozhodnutím.

Odpovídají : členové vlády
Termín : průběžně

1.5. Využívat možností účasti vlády na aktivitách (programech) mezinárodních organizací, které si kladou za cíl zlepšit postavení žen ve společnosti a zvýšit úroveň rovného postavení žen a mužů.

Odpovídají : členové vlády
Termín : průběžně

2. Právní zabezpečení předpokladů rovnosti mužů a žen a zvyšování úrovně právního vědomí

Princip rovnosti žen a mužů je v obecné poloze právně zajištěn Ústavou, resp. Listinou základních práv a svobod, jakož i jinými zásadními právními dokumenty. K jeho důslednému respektování, včetně praktického uplatňování je Česká republika vázána též požadavky předpokládaného budoucího členství v EU. Významnou a neoddělitelnou součástí působení tohoto principu je i zajištění dostupných a účinných mechanismů, kterými lze jeho naplnění fakticky dosáhnout. K posílení společenského uvědomění a k zabezpečení přímé vynutitelnosti příslušných práv je žádoucí, aby byl tento princip obsažen v příslušných konkrétních ustanoveních všech právních oblastí. Před tímto úkolem Česká republika aktuálně stojí v právě probíhajícím procesu transformace právního řádu EU do vnitrostátních právních předpisů.

Opatření :

2.1. Provést revizi platných právních předpisů s ohledem na jejich soulad s principem rovného postavení žen a mužů ve společnosti, resp. s odpovídajícími požadavky práva EU. V návaznosti na výsledky této revize zrušit, změnit nebo doplnit ty platné právní předpisy, které jsou s tímto principem v rozporu. Při přípravě nových předpisů pak důsledně dbát prosazování shora uvedeného principu.

Odpovídají : členové vlády
Termín : prosinec 2000

3. Zajištění rovných příležitostí žen a mužů v přístupu k ekonomické aktivitě

Tradičně vysoký podíl zaměstnanosti žen se nadále udržuje; poměrně vysoký je i podíl žen samostatně výdělečně činných. V současné době je základním důvodem tohoto stavu přetrvávající vysoká závislost většiny rodin na dvou pracovních příjmech. Míra ohrožení žen nezaměstnaností je vyšší než u mužů, přičemž šance na nalezení nového pracovního uplatnění je u žen naopak nižší, než u mužů. Při přístupu k zaměstnání se projevuje tendence diskriminovat ženy, zejména pak ženy s dětmi. Nejmarkantnějším znakem nerovnosti žen a mužů při výkonu zaměstnání je pak faktický rozdíl v odměňování.

Opatření :

3.1. V zájmu zvýšení míry konkurenceschopnosti žen na trhu práce nadále podporovat vytváření nabídky vzdělávacích kvalifikačních a rekvalifikačních programů usnadňujících nalezení vhodného pracovního uplatnění ženám, včetně pracovního uplatnění výkonem samostatně výdělečné činnosti. Zvláštní pozornost věnovat nabídce vzdělávacích programů pro ženy, které z důvodu péče o děti nebyly po delší dobu ekonomicky aktivní.

Odpovídají : ministr práce a sociálních věcí
a ministr školství mládeže a tělovýchovy
Termín : průběžně

3.2. Vypracovat a navrhnout metodu hodnocení jednotlivých druhů prací tak, aby její využití zakládalo objektivní hledisko pro posuzování rovnosti v odměňování.

Odpovídá : ministr práce a sociálních věcí
Termín : únor 1999

3.3. Kontroly dodržování pracovněprávních předpisů zaměřovat na dodržování ustanovení o zákazu diskriminace z hlediska pohlaví, včetně dodržování principu stejné mzdy za stejnou práci a za práci stejné hodnoty, a na dodržování ustanovení o zvýšené ochraně žen při práci.

Odpovídá : ministr práce a sociálních věcí
Termín : průběžně

4. Vyrovnávání sociálního postavení žen a mužů pečujících o děti a potřebné členy rodiny

Péči o dítě a rodinu zajišťují převážně ženy. Nepříznivé sociální dopady vyvolané výkonem této péče tedy zasahují především právě je. Skutečná rovnost možností a příležitostí seberealizace obou pohlaví je uskutečnitelná tehdy, pokud existují reálné záruky, že žádné z obou pohlaví nebude při výkonu péče o děti a rodinu diskriminováno, resp. že příslušná opatření tlumící nepříznivé sociální dopady výkonu této péče nebudou určena výlučně ženám.

Opatření :

4.1. Prosazovat, aby byl nezbytný výkon osobní péče o děti a potřebné členy rodiny zohledňován při stanovení podmínek a výše nároků na sociální dávky, sociální pojištění, dávky v nezaměstnanosti apod.; současně dbát, aby toto zohlednění důsledně směřovalo vůči pečujícím občanům, bez ohledu na jejich pohlaví.

Odpovídá : ministr práce a sociálních věcí
Termín : průběžně

4.2. Budoucí právní úpravou pracovních vztahů umožnit vytváření variabilních pracovních režimů, které by zaměstnancům pečujícím o děti a rodinu usnadnily sladit výkon zaměstnání s výkonem rodinných povinností.

Odpovídá : ministr práce a sociálních věcí
Termín : průběžně

4.3. V rámci svých zákonných kompetencí podporovat zřizování a provoz zařízení pro péči o děti a potřebné členy rodiny, zejména pak doplňují-li, či nahrazují péči poskytovanou zaměstnanými občany.

Odpovídají : ministr školství, mládeže a

tělovýchovy, ministr zdravotnictví,
a ministr pro místní rozvoj
Termín : průběžně

4.4. Podporovat rozvoj možností asylových pobytů pro občany pečující o děti v obtížných životních situacích.

Odpovídá : ministr práce a sociálních věcí
Termín : průběžně

5. Zohledňování žen z hlediska jejich reprodukční funkce a fyziologických odlišností

Významnou a trvalou pozornost si zasluhuje zdravotní stav žen, a to zejména s ohledem na jejich reprodukční zdraví. Součástí ochrany biologické funkce ženy je též její zohlednění při vytváření vhodných pracovních podmínek žen a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Opatření :

5.1. V budoucí úpravě pracovních vztahů prosazovat nadále zvýšenou ochranu pracovněprávních podmínek žen, zejména těhotných žen a matek nejmenších dětí.

Odpovídá : ministr práce a sociálních věcí a
ministerně zdravotnictví
Termín : průběžně

5.2. V návaznosti na státní rozpočet rozvíjet Národní program zdraví a podporovat projekty podpory zdraví zaměřené na zlepšení reprodukčního zdraví žen a prevenci kardiovaskulárních a nádorových onemocnění.

Odpovídá : ministerně zdravotnictví
Termín : průběžně

6. Potlačování násilí páchaného na ženách

Podíl žen - obětí trestných činů narůstá, charakter projevů násilných jednání, kterým jsou ženy vystavovány se mění. Některé nové formy nežádoucího, případně násilného jednání vůči ženám, např. domácí násilí, sexuální obtěžování nebo obchod se ženami, jsou jen obtížně právně kvalifikovatelné a tedy i obtížně postihovatelné. Důsledky strádání obětí násilných trestných činů nejsou adekvátně sociálně zohledněny.

Opatření :

6.1. Vyhodnotit účinnost současných právních předpisů ve vztahu k novým projevům násilí páchaného na ženách, mj. obchodu se ženami, domácímu násilí a sexuálnímu obtěžování. Pokud výsledky tohoto vyhodnocení prokáží nedostatečnost stávajících postihů, budou navržena opatření k jejich zefektivnění. V dané souvislosti navrhnout opatření na ochranu svědků-žen, které se staly oběťmi obchodu se ženami.

Odpovídají : ministryně spravedlnosti a
ministr vnitra
Termín : březen 1999

6.2. Podporovat působení interdisciplinárních týmů spojujících zdravotní, sociální, právní a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů násilí na ženách.

Odpovídají : ministr vnitra, ministr práce a
sociálních věcí a ministryně
zdravotnictví
Termín : průběžně

6.3. Zaměřit sociální práci na pomoc obětem násilných trestných činů, na rodiny, kde je ohrožen zdravý vývoj a výchova dětí, zvláště dívek. V rámci této pomoci podporovat rozšiřování sítě asylových domů pro ženy-oběti násilí, zvláště pro ženy s dětmi.

Odpovídá : ministr práce a sociálních věcí
Termín : průběžně

7. Sledování a vyhodnocování účinnosti uplatňování principu rovného postavení žen a mužů

Důsledné potlačování diskriminačních projevů vůči ženám ve společnosti předpokládá jejich poznávání (výzkum), systematické sledování a vyhodnocování vývoje jejich stavu a míry. Jejich pravidelné systematické vyhodnocování s ohledem na účinnost uplatňování principu rovného postavení mužů a žen ve společnosti se zatím neprovádí. Oprávnění vyžadovat si od příslušných resortů zprávy a údaje o stavu zabezpečování rovnosti postavení mužů a žen je základním předpokladem činnosti MPSV, jakožto koordinátora této agendy.

Opatření :

7.1. V rámci své působnosti sledovat a vyhodnocovat účinnost opatření k uplatňování principu rovnosti mužů a žen a jejich výsledky na požádání předkládat MPSV ČR.

Odpovídají : členové vlády
Termín : průběžně

7.2. Vyhodnocovat účinnost opatření k uplatňování principu rovnosti a na požádání je předkládat vládě a nevládním organizacím, zabývajícím se postavením žen a rovností mužů a žen.

Odpovídá : ministr práce a sociálních věcí
Termín : průběžně

7.3. Ve spolupráci s ČSÚ a příslušnými ministerstvy vyhodnotit strukturu a obsah statistického sledování údajů tříděných podle pohlaví, případně vůči ČSÚ uplatnit požadavek na jejich změny a doplnění.

Odpovídají : ministr práce a sociálních věcí a
předseda ČSÚ

Termín : březen 1999

7.4. V rámci své grantové politiky podporovat výzkum společenských jevů, které vedou k diskriminaci žen, případně k ohrožení jejich důstojnosti, zdraví nebo života.

Odpovídají : členové vlády

Termín : průběžně

7.5. Zpracovat návrh monitoringu soudních projednávání případů diskriminace na základě pohlaví a případů potlačování jiných práv náležejících ženám.

Odpovídá : ministryně spravedlnosti

Termín : březen 1999